

A Duna szerepe a teherszállításban napjainkban, a Duna Régió Stratégia erre vonatkozó célkitűzéseinek vizsgálata

Előadó: Nagy Dávid, PhD-hallgató PTE TTK Földrajzi Intézet

2018.10.19. Kecskemét

Mire kérjük a Dunát?

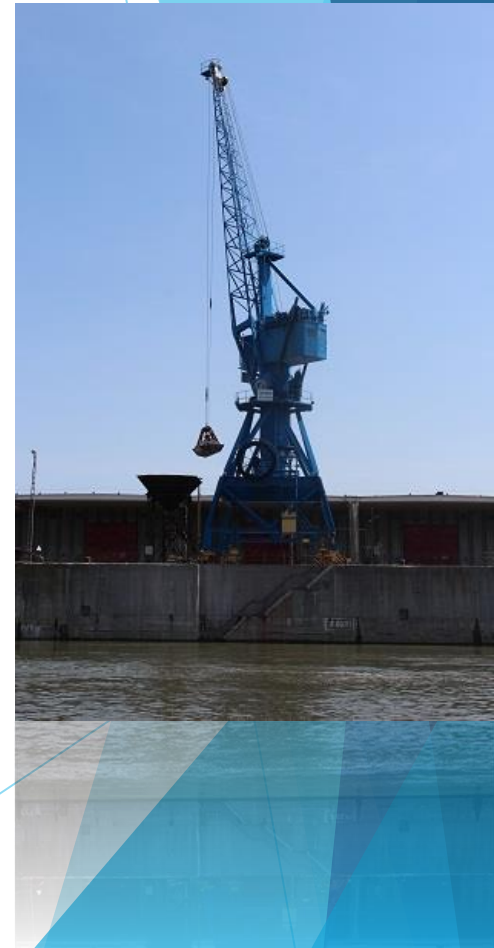
- ▶ Vezesse el a felesleges vizet!
- ▶ Ne okozzon árvizet, gátszakadást!
- ▶ Termeljen energiát!
- ▶ Gondoskodjon az ipari víz igények kielégítéséről, és a hűtővízről!
- ▶ **Biztosítsa a hajózás lehetőségét!**
- ▶ Táplálja az ivóvíz bázist!
- ▶ Őrizze meg, regenerálja flóráját és faunáját!
- ▶ Lássza el vízzel a folyó menti védett természeti területeket!
- ▶ Legyen rekreációs helyszín, turisztikai célterület, tematikus út!
- ▶ **Járuljon hozzá a globális széndioxid kibocsájtás csökkentéséhez!**

Célok és módszertan

- ▶ A kutatás célja két kérdés megválaszolása:
 - ▶ Mi a Duna szerepe a teherszállításban a Duna-menti európai uniós tagországok esetében?
 - ▶ Mik az Európai Bizottság motivációi a belvízi hajózás tekintetében?
 - ▶ Milyen célokat tűzött ki a Duna Régió Stratégia, hogyan változtak a teherszállítás mutatói a 2010-es referencia év óta?

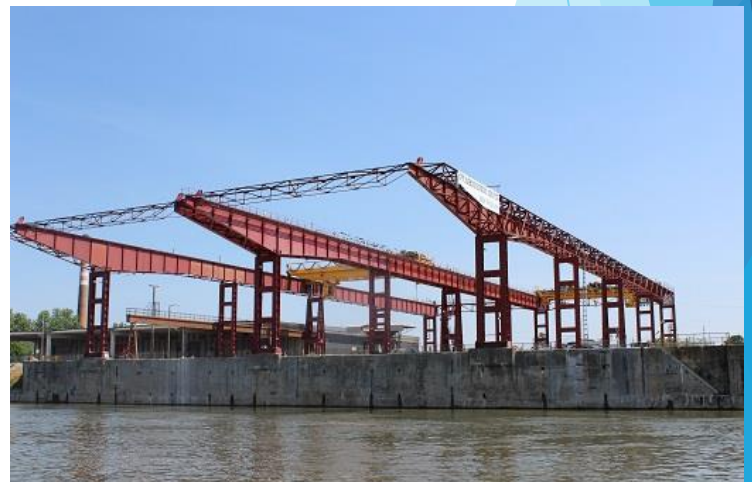
Módszertan:

- ▶ Részletes adatgyűjtés: Eurostat, Bajor Statisztikai Hivatal, Duna Bizottság adatainak vizsgálata.
- ▶ Annak értékelése, hogy a korábbi értékelések adatai, mennyiben igazolhatók a jelenleg elérhető adatokkal.

A Duna Régió Stratégia hajózással kapcsolatos lehetséges céljai

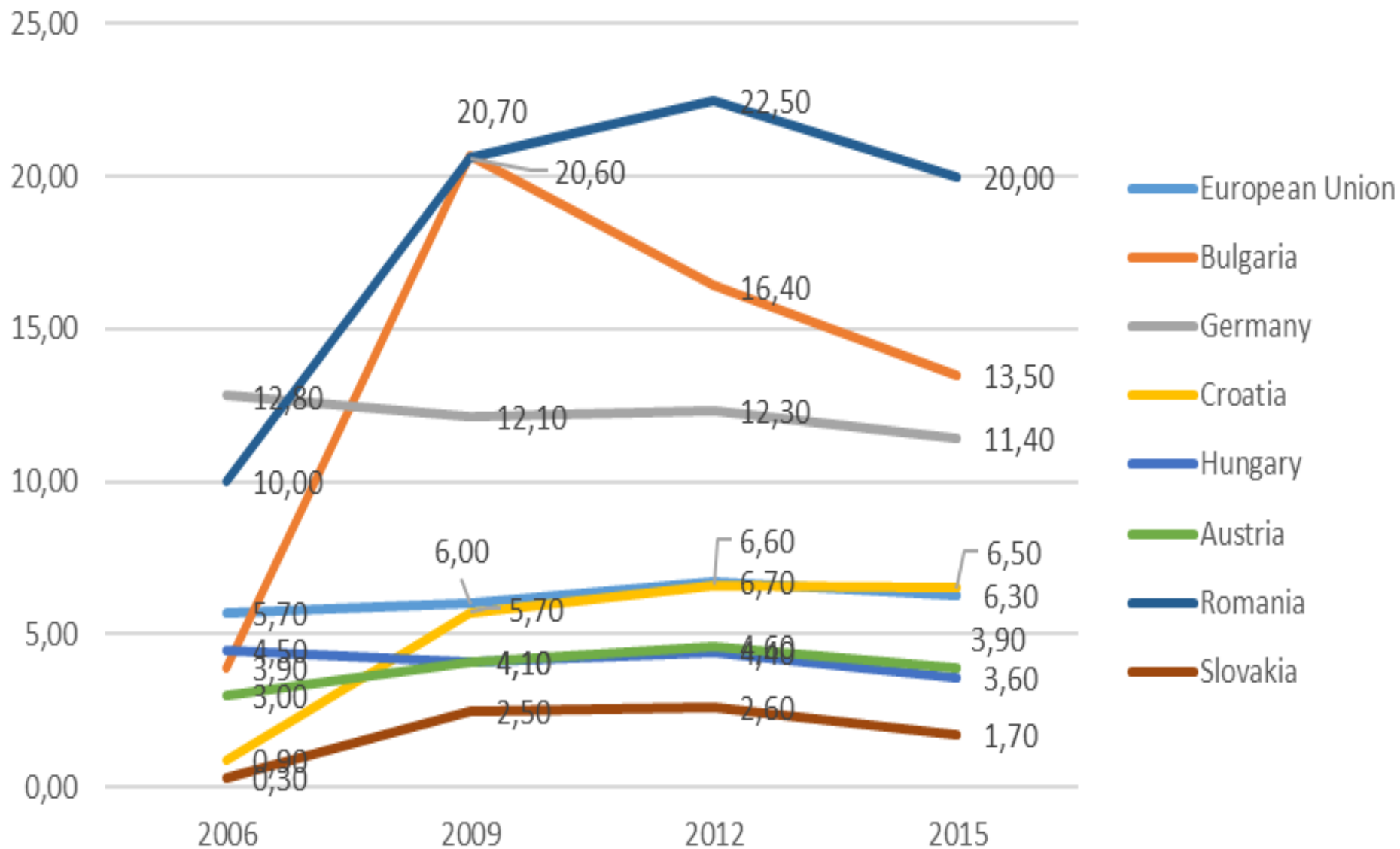
- ▶ 2020-ra a folyami teherforgalom 2010-hez képest 20%-kal növekedjen
- ▶ A folyami hajózást akadályozó szűkületek eltávolítása 2015-re, hogy a VI/b típusú hajók folyamatosan egész évben hajózhassák

A dunai teherhajózás számokban

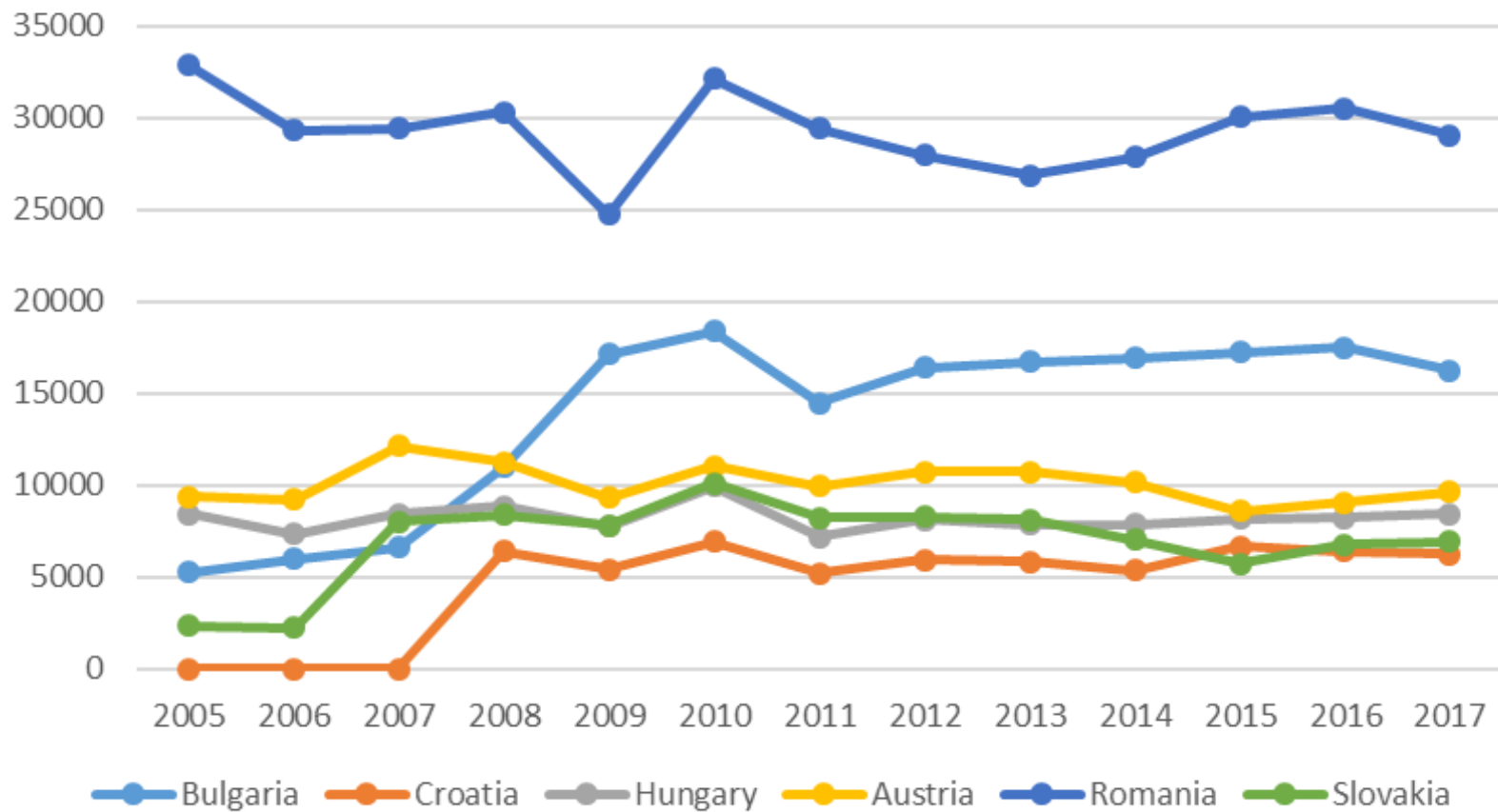
- ▶ A dunai teherforgalom 1950 és 1985 között 880%-kal nőtt, majd az 1990-es évektől drámaian visszaesett.
- ▶ A dunai teherforgalom 1988-ban negyede volt a rajnainak, az átlagos szállítási távolság pedig fele akkora (Erdősi, 2008). 2010-ben 15-20% között volt a vizsgált mutatóktól függően. (EB, 2010)
- ▶ 2016-ban a dunai országok (Németország nélkül) belvízi teherforgalma 78,4 millió tonna. Németország belvízi teherforgalma ebben az évben 221 millió tonna volt (Eurostat).

A belvízi hajózás arányának változása a Duna menti Európai Uniós tagországokban 2006-2015

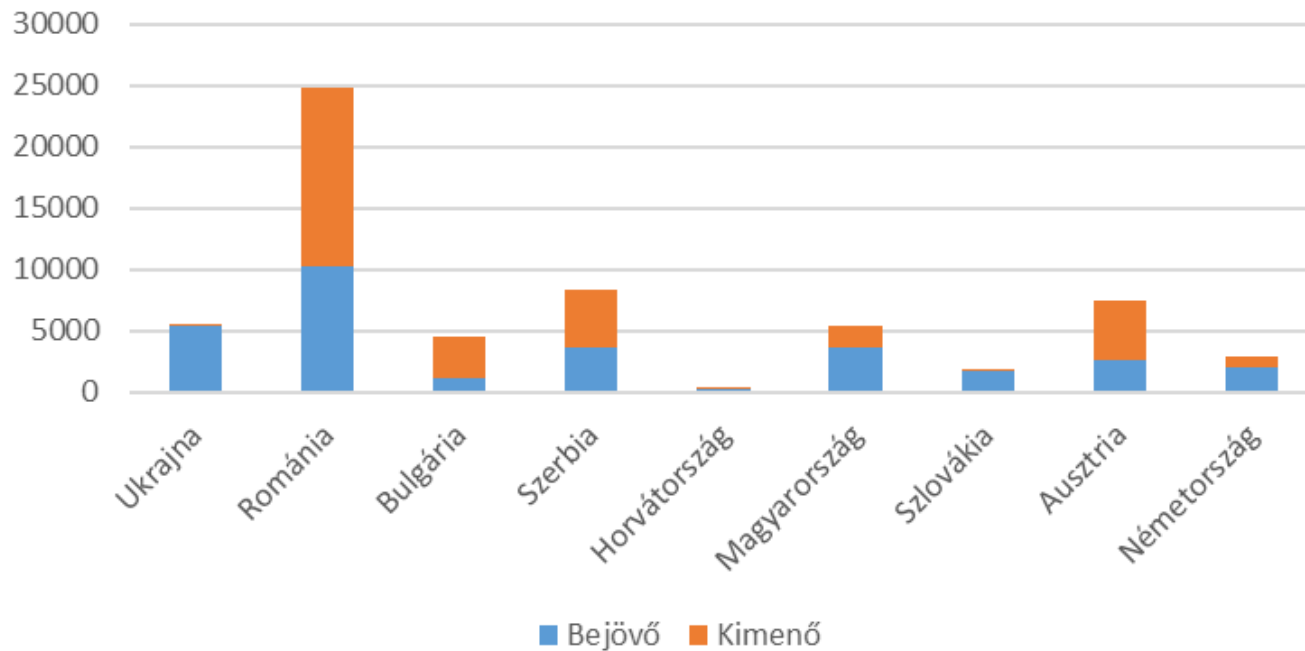
Belvízi teherforgalom alakulása a Duna menti EU tagállamokban

Belvízi teherforgalom (ezer tonna/év), Eurostat adat

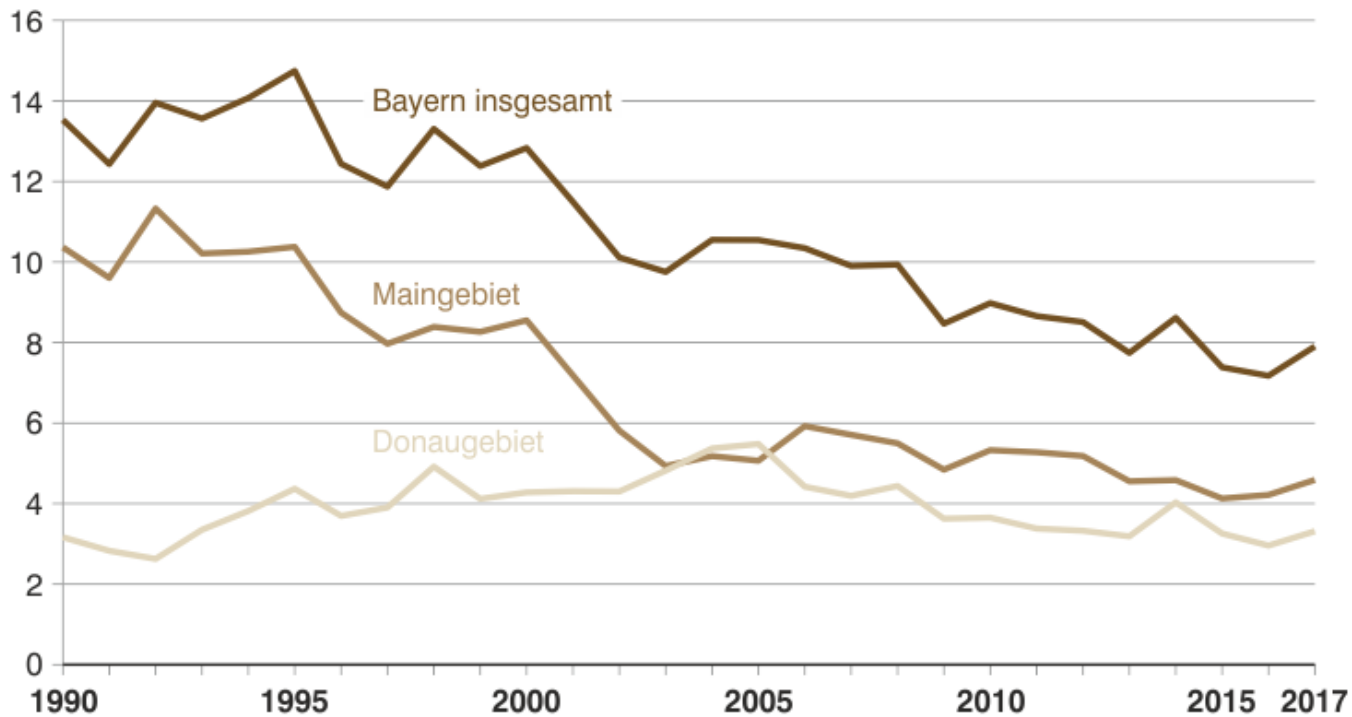
A kikötők forgalma a Duna menti országokban

A Duna menti országok kikötőinek teheráruforgalma ezer tonnában, bejövő és kimenő áruforgalom bontásban, 2016 (forrás: DC)

A belvízi teherhajózás alakulása Bajorországban 1990-2017 között

**Entwicklung des Güterumschlags der Binnenschifffahrt in Bayern
seit 1990 im Donau- und Maingebiet
in Millionen Tonnen**

A Duna-Fekete tenger csatorna

Legenda

- ▶ A diktátor Nicolae Ceaușescu örült terve Bukarest tengeri összeköttetésének megvalósításáról, ami kudarcot vallott.

Valóság

- ▶ Az 1984-ben megnyitott csatorna 370 km-es útrövidülést eredményezett, ami 1,5-2,5 nap szállítási idő nyereséget jelent (Erdősi, 2008)
- ▶ A csatorna 80 millió tonna szállítási kapacitással rendelkezik, ennek kihasználtsága folyamatosan nőtt, 2005-re elérte a 60%-ot (Erdősi, 2008)
- ▶ A csatorna jelentős térségfejlesztő hatást eredményezett a gazdaságilag elmaradott Dobrudzsában (Madgidia lakossága 6 ezerről, 30 ezerre nőtt) (Erdősi, 2008)
- ▶ A Dunára érkező áruforgalom 85,5%-a a Duna-Fekete-tenger csatornán érkezik, 11,3%-a Majna-Duna csatornáról, 3%-a a Sulina-ágról, 0,2 %-a Kiliai-ágról. (Danube Commission (DC), 2017)
- ▶ A csatorna hozzájárult ahhoz, hogy Konstanca kikötőjének forgalma dinamikusan nőjön (Hardi, 2012)
- ▶ Az Európai Unió hivatalos dokumentumában példa projektként szerepel a Bukarest-Duna csatorna (DRS Cselekvési Terv, 2010)

Összegző megállapítások

- ▶ A Duna belvízi teherforgalma jelenleg meg sem közelíti a benne rejlő potenciált.
- ▶ A Duna Régió Stratégia teherhajózással kapcsolatos célkitűzései nem tudnak megvalósulni 2020-ra.
- ▶ A belvízi hajózás aránya csak Romániában, Németországban és Bulgáriában magas, de Németországban ezt nem a Dunán megvalósuló teherszállítás eredményezi.
- ▶ A Duna-Majna csatorna folyamatosan csökkenő forgalma mellett, nem képes hatékony összeköttetést teremteni a rajnai és dunai teherforgalom számára.

Irodalom

- ▶ Erdősi F. (2007) Van-e jövője a belvízi közlekedésnek Kelet-Európában? In: Tér és Társadalom 21. pp. 39-56.
- ▶ Erdősi F. (2008) Kelet-Európa Országainak Vízi Közlekedése, MTA RKK Pécs, p.459
- ▶ Hardi T. (2012) Duna-stratégia és területi fejlődés, Akadémiai Kiadó p.283
- ▶ Az Európai Unió Duna régióra vonatkozó stratégiája CSELEKVÉSI TERV, Brüsszel, 2010.12.8.
- ▶ Az Európai Unió Duna régióra vonatkozó stratégiája, 2010, Brüsszel p.17